

100 éve született dr. Járó Zoltán

Az erdészeti termőhelyismerettan kiemelkedő tudósa

A Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából, az MTA Erdészettudományi Bizottsága által megrendezett szakmai konferencián Járó Zoltán okleveles erdőmérnök, kutatóprofesszor születésének 100. évfordulójára is emlékezünk. Ennek azért is kötelességünk eleget tenni, mert „A jövő erdei és az erdők fenntartása a változó környezetben” című témakör szinte valamennyi előadásának tartalmát Járó Zoltán lelkesítően sokszínű életműve részben megalapozta, részben pedig gazdagította.

Ezért is mondhatom nyugodt lelkiismerettel, hogy Járó Zoltán nemcsak nagy felkészültségű tudós, éles kritikai érzéssel megáldott kutató és elhivatottságot érző erdész szakember, hanem kollégái és tanítványai sorsával törődő melegszívű, a szó igaz értelmében vett ember volt.

1921. július 16-án Nagybecskerekén született. A szülők „hű magyarságtudata” miatt a családot a trianoni országvesztés után a középbánsági városból hamarosan kitelepítették, és véglegesen új otthont Vecsésen találtak maguknak.

A helybéli elemi iskola befejezése után tanulmányait a kőbányai Szent László Gimnázium diákjaként folytatta Járó Zoltán. Az érettségi után először a Kertészeti Egyetemre iratkozott be, majd egy év után már Sopronban a M. kir. József nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Bánya-, Kohó- és Erdőmérnöki Karán találjuk.

A II. világháború befejezése után 1946-ban szerzett erdőmérnöki oklevelet. Ezt követően kezdő, de elhivatott erdőmérnöként az alma mater és az MTA talajtani kutató intézetében tevékenykedett addig, amíg 1949-ben az Erdészeti Tudományos Intézetnél kapott szinte élete végéig kitaró, végleges státuszt. 1984-ben ment nyugdíjba, de munkáját megszakítás nélkül 88 éves koráig tovább folytatta. Szakmai érdeklődését továbbra is megtartva, 2020-ban, 99. életévében tért meg teremtőjéhez.

Járó Zoltán sokoldalú tevékenységét gazdag eredménylista jellemzi, ami csak nehezen tömöríthető egy megemlékezés szűkre szabott keretei közé. Néhányat közülük – főleg, amelyek az erdészet fejlesztését előmozdították – azonban megemlítenék:

A több mint 60 éves munkássága során a hazai erdőgazdálkodás igényeinek megfelelően értékelte és adaptálta az országos genetikai talajtípus-rendszert. Kidolgozta az erdészeti termőhelyfeltárás helyszíni és laboratóriumi vizsgálati módszereit, és segítségével feldolgozta az erdőgazdasági tájak talaj- majd termőhelyi adottságait. Nagy felkészültségét, mély és megalapozott tudását tanúsítja értékes tanulmányainak hosszú sora, kiadott szakkönyvei. A *Talajtípusok* című könyve a mai napig használatos és keresett a gyakorlati szakemberek körében, mára szinte pótolhatatlanná vált.

Kialakította a hazai fafajok termőhelyi igényének ökoszisztéma szemléletű vizsgálati módszerét, és meghatározta a főbb állományalkotó fafajok termőhelyigényét. A fontosabb magyarországi fafajok elterjedésének és termőhelyi igényének feldolgozása alapján kialakította a sajátosan magyar erdészeti termőhely-tipológiai rendszert.

Erre épült *Az egyes termőhely-típusokon alkalmazható célállományok és azok várható növekedése* című tanulmánya, amely az erdőmérnöképzés, a fajajmegválasztás és általában az erdőgazdaság fejlesztésének mindenkor alapjává vált. E munkája jelenleg is, a klímaváltozás erdészeti aspektusainak megértése, valamint a jövőbeli tartamos erdőgazdálkodás megőrzése szempontjából nélkülözhetetlen forrásanyag.

Kimunkálta az ökológiai szemléletű erdészeti földértékelést. Leírta a főbb fafajok éves és korszaki növekedésmenét és az ehhez kapcsolódó vízfelhasználás modelljét. Kidolgozta az erdő szervesanyag-forgalmának vizsgálati metodikáját. Meghatározta több állományalkotó fafaj szerves- és tápanyagforgalmát. Nemzetközileg is új módszert dolgozott ki a felszín alatti szervesanyag (gyökérzet) vizsgálatára. Számszerű adatokat közölt, értékes kapcsolatokat és

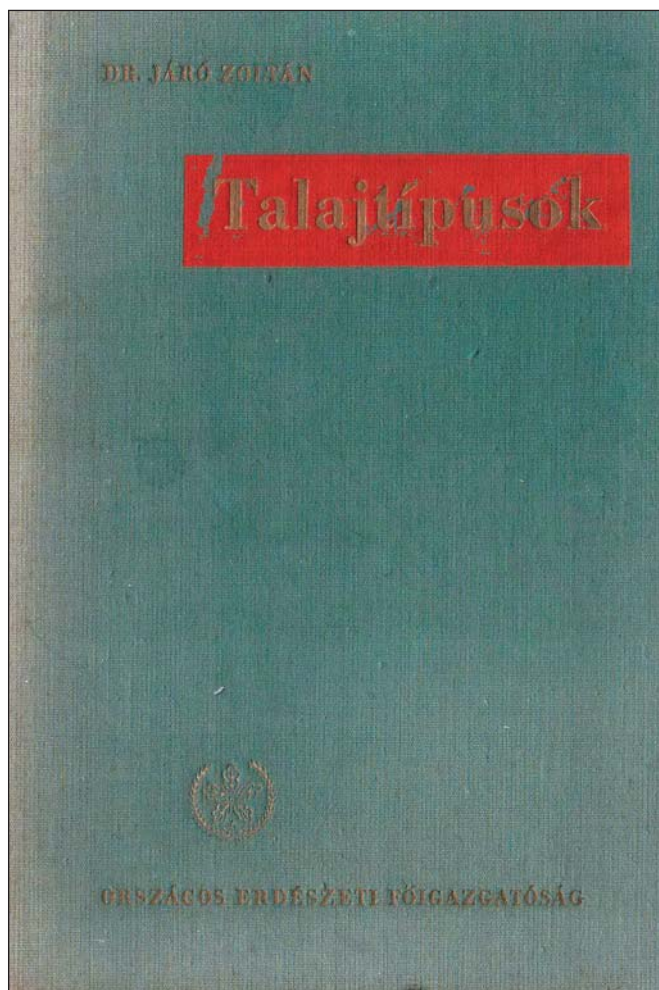

Egy tudományos rendezvény előadójaként 1973-ban (ERTT)

elméleti következtetéseket tárt föl az erdő víz- és szervesanyag-forgalmának összefüggéséről.

Elmélyült szellemi felkészültséggel felépített tanulmányai a magyar erdészettudományok elméleti és gyakorlati fejlődése szempontjából irányt mutató és úttörő jelentőségűek. Elévülhetetlen érdemeket szerzett az erdőgazdálkodás elveinek és az erdészetfejlesztési törekvések meghatározásában is. Sokoldalú tudása, kifejezetten multidiszciplináris karaktere, közvetlensége és embersége nagy szerepet játszott abban, hogy jó kapcsolatot alakított ki a társtudományok és a gyakorlat képviselőivel. Mindez nagyban segítette tudományos eredményeinek gyakorlati bevezetését és időtálló alkalmazását.

Nyugdíjazását követően is aktívan részt vett a tudományos életben, többek között közreműködött azoknak az ökológiai vizsgálati bázishelyeknek a kialakításában, ame-

Egy sokat forgatott örökzöld klasszikus, az 1963-as kiadású *Talajtípusok*

lyek most az Erdővédelmi Mérő- és Megfigyelő Rendszer intenzív vizsgálati területeit képezik. Kutatóprofesszorként még sokáig segítette az Erdészeti Tudományos Intézet szakmai tevékenységét és fejlesztését.

Járó Zoltán egy egész kutatói nemzedéket indított el pályáján. Akik személyesen ismerték, tudják, hogy őszinte, emóciógazdag, jóindulatú természete mindig a legtöbb kutatóra jellemző visszafogott kételkedéssel párosult. Ennek is volt köszönhető, hogy tudományos eredményei mindig hitelesek és megbízhatóak voltak.

Járó Zoltán a régi idők ma már egyre ritkább, nemes gondolkodású embertípusához tartozott, akit cselekedeteinél minden önzéstől és anyagiasságtól mentes szemlélet vezetett. Viselkedését és egész életét a legnagyobb szerénység jellemezte, rangot, elismerést soha semmiért nem várt el. A hiúság gondolata is távol állt tőle, egész életében megmaradt az erdőt szerető, azért lelkesedő kollégának és jó barátának. Mint ember a legjobbak közé tartozott, azok közé, aki-

Járó Zoltán 2007-ben (Fotó: Dr. Csóka György)

ket a mások iránt érzett megbecsülés, tisztelet és a legteljesebb jóakarat vezet.

Járó Zoltánt a magyar erdők szeretete, ökológiai szemlélete, szakmai elkötelezettsége és munkássága iskolateremtővé emelte az erdészeti ökológia és termőhely-értékelés terén. A természeti folyamatokat feltárni és megismerni akarása sokszor szinte emberfeletti cselekvésre készítette, ha a feladat megkívánta fáradhatatlanul dolgozott terepen is, hidegben, hőségben és sárban is. Szakmai tevékenységét *Bedő Albert- és Akadémia-díjjal*, *Vadas Jenő-emlékéremmel*, továbbá a *Pro Silva Hungariae*, a *Magyar Köztársaság Érdemrend Lovagkeresztje* és az *Életfa Emlékplakett* kitüntetésekkel ismerték el.

Járó Zoltán nem választhatta azt meg, hogy életpályája milyen történelmi korra essék. Egy zökkenőmentesebb, jobb kort is kaphatott volna. Sok más szakterülethez hasonlóan az erdészeti történeti fejlődése csak akkor volt „magyar-nak” nevezhető, ha a hazai erdészeti kísérletügy mindig az adott kor időszzerű problémáival foglalkozott. A magyar erdészeti kutatás pedig csak akkor válhatott a világ egyetemes tudományának gyarapítójává, ha a hazai problémákat egyben a világ tudományának problémáivá emelhetette. Ő ennek a szemléletnek volt reprezentánsa.

Sajnos, az az egyre inkább elhatalmasodó mai szemléletmód, mely szerint a magyar tudósok eredményeit kizárólag azok külföldi visszhangja minősítheti, vagy akkor ismerjük csak el az eredményeket, ha azok külföldről gyűrűznek vissza, megítélés szerint hibás, de mindenképpen egysíkú megközelítés.

Ugyanis a külföldi szakmai érdeklődése csekély az olyan sajátosan magyarországi, legfeljebb a Kárpát-medencét érintő erdőgazdasági problémák iránt, amelyekkel saját gyakorlata során nem találkozik. Viszont az itthoni problémák egyediségének tudatában önálló gondolatok nélkül, sem a hazai, sem pedig a világ tudományát nem lehetett volna, s a jövőben sem lehetne fejleszteni.

Feltehetjük a kérdést, vajon Járó Zoltán munkássága és eredményei velünk élnek-e ma is. A válasz egyértelműen: Igen. A klímaváltozás igen nagy kihívás elé állította szakmánkat. Ma az erdészeti kutatóműhelyek egy ún. döntéstámogatói rendszer keretén belül a jövőben nagy biztonsággal természetű fajok stabil ökoszisztémáit keresik, mely feladat eredményes megoldásának kiindulási alapja még ma is Járó Zoltán termőhely-tipológiai rendszere. *Ezért már csak a koromnál fogva is, az ifjúsághoz címezem kérésemet, hogy kerestetnek az új Járó Zoltánok!*

Méltán mondhatjuk, hogy Járó Zoltán bekerült az erdész szakma nagy történelmi alakjai közé. Szelleme, hátramaradt művei és örök érvényű gondolatai révén továbbra is köztünk lesz. Emlékét az utókornak volt munkatársai, tanítványai, tudományos eredményeinek felhasználói és alkalmazói, azaz az erdészeti tudományok és a gyakorlati erdészek nagy közössége kegyelettel megőrzi és ápolja.

Dr. Führer Ernő
SOE ERTI